

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWBAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Fractie AWP
Mevrouw M. Hilders

datum 12 februari 2025
zaaknr. 2024-Z13987
documentnr. WLDOC-1037746042-12424
onderwerp Beantwoording artikel 35 vragen over het overstromingsrisico wijk Heugem-Randwyck in Maastricht

Beste mevrouw Hilders,

Per e-mail van 27 december 2024 heeft u aan het dagelijks bestuur een aantal vragen gesteld over overstromingsrisico van de wijk Heugem-Randwyck in Maastricht. In het vervolg van deze brief reageren wij successievelijk op uw vragen. Eerst geven wij echter een reactie op uw inleidende tekst.

1. De locatie Heugem-Randwyck staat in het draaiboek 'hoogwater Maas'. De gepleegde inzet heeft ervoor gezorgd dat ook in 2021 de wijken veilig gehouden zijn. Op de locatie zijn bij het hoogwater van 2021 pompen aangevoerd. Het is onjuist dat men vergeten was de duiker te sluiten. Door derden is aan een afsluiter gedraaid waardoor tijdelijk water het gebied in kon stromen.
2. Het waterschap is verantwoordelijk voor de instandhouding van de waterkering zoals die op de legger staat. De gemeente en/of de veiligheidsregio kunnen besluiten tot een evacuatie. De evacuatie in 2021 is een besluit dat door de veiligheidsregio is genomen en niet door het waterschap. De veiligheidsregio maakt haar afweging op de dan beschikbare gegevens en risico-inschattingen.
3. De wettelijk vereiste veiligheid van primaire keringen wordt bepaald door de ondergrens (nu te noemen als omgevingswaarde) van 1:1000 kans per jaar. In de vraagstelling lijkt de signaleringswaarde van 1:3000 kans per jaar als maatstaf te worden betiteld. De signaleringswaarde dient om aandacht te vragen zodat voorkomen wordt dat de veiligheid onder de ondergrens zakt. Dit geeft de beheerder tijd om de kering te versterken voordat de kering onder de ondergrens zakt. Er is echter altijd een kans dat er een hoog water optreedt dat hoger is dan waar de keringen op ontworpen zijn.
4. De sterkte van de waterkering (t.o.v. de ondergrens/omgevingswaarde) wordt iedere 12 jaar getoetst middels de "Landelijke Beoordeling Overstromingskansen" (LBO). Op 31-12-2022 zijn de eerste beoordelingsresultaten (LBO1) vastgesteld. Voor dijktraject 90.1 is vastgesteld dat deze niet voldoet aan de ondergrens en er met name in de dijkvakken bij Heugem een opgave ligt om te voldoen aan de norm uit de Omgevingswet. We hebben tot 2050 de tijd om hieraan te voldoen.
5. In het overzicht Maas2050 van het WL is Maastricht daarom opgenomen als urgent. Deze hoogwateropgave is opgenomen in het HWBP-WL project Zuidelijk Maasdal. Het landelijke HWBP bepaalt wanneer dit in het landelijk HWBP-financieringsprogramma wordt opgenomen.

Momenteel is de verkenning van het project Zuidelijk Maasdal opgenomen op de landelijke HWBP-programmering waarmee deze verkenning in aanmerking komt voor financiering.

U schrijft: "**Overstromingsgevaar vanuit de Maas (fluviaal systeem / primaire waterkering)**"

Vraag 1:

Onderschrijft het DB dat de beveiliging - eventueel met tijdelijke mobiele waterkeringen tegen hoogwater geen verder uitstel verdraagt voor de wijken Heugem-Randwyck in Maastricht?

Zo nee, waarom?

Antwoord vraag 1:

We onderschrijven dat de beveiliging van de wijken Heugem en Randwyck moet worden verbeterd conform de wettelijke norm. Daarom is versterking van dit dijktraject ook onderdeel van de verkenning Zuidelijk Maasdal Maastricht. We hebben conform de wet tot 2050 de tijd om dit traject te laten voldoen aan de wettelijke normering (omgevingswaarde).

Vraag 2:

Zijn de noodvoorzieningen nu beter op orde dan in 2021? Zijn er sinds 2021 noodmaatregelen voor de dijkvakken van Heugem en Randwyck, in de vorm van zanddepots en zandzakken, getroffen om herhaling van evacuatie en overstromingsgevaar te voorkomen?

Hoe verloopt in dezen de samenwerking met de gemeente Maastricht?

Antwoord vraag 2:

Ook in 2021 waren de preventieve maatregelen op orde voor Hoogwater Maas. Datgene waar we publiekrechtelijk voor verantwoordelijk zijn is en was hiermee geborgd. We hebben destijds in Heugem en Randwyck geen additionele tijdelijke maatregelen getroffen in de vorm van zandzakken.

Na 2021 hebben we voor het hele beheergebied van Waterschap Limburg zo'n 3 km aan tijdelijke mobiele keringen aangeschaft om te gebruiken ten tijde van hoogwater op plekken waar dit noodzakelijk is.

De samenwerking met de gemeente Maastricht verloopt goed.

Vraag 3:

Wanneer gaat het project Zuidelijk Maasdal lopen en wanneer zal het afgerond zijn?

Antwoord vraag 3:

De verkenning Zuidelijk Maasdal loopt. In 2023 is de startbeslissing genomen, is de Kennisgeving Voornemen en Participatie gepubliceerd en is ook de eerste bewonersbijeenkomst geweest. Voor meer informatie zie www.Zuidelijkmaasdal.nl. Naar verwachting zal de verkenning in 2028 worden afgesloten. Start van de realisatie van maatregelen in het Zuidelijk Maasdal is nu voorzien vanaf 2030. Wanneer de realisatie van het gehele project zal zijn afgerond, is afhankelijk van de maatregelen die genomen moeten worden. Dit is nu nog niet bekend; de verkenning zal hier meer duidelijkheid in brengen.

Vraag 4A:

Gaat het project Zuidelijk Maasdal Maastricht afdoende (volgens de signaleringsnorm 1:3000 oostzijde en 1:1000 westzijde) beschermen? Of gaat het project alleen een bijdrage aan de hoogwaterveiligheid geven?

Antwoord vraag 4A:

Ja. Het lijkt alsof u hier een tegenstelling benoemt. Dat is niet het geval.

Vraag 4B:

In het tweede geval:

Hoe groot zal deze bijdrage dan zijn? Wat zal dan het beschermingsniveau zijn?

Moet het HWBP dan alsnog de vereiste veiligheid bieden door de dijken te verbeteren?

En zo ja, wanneer staat dit gepland?

Antwoord vraag 4B:

In project Zuidelijk Maasdal wordt onderzocht wat de toekomstige te verwachten waterstanden, na het uitvoeren van de in project Zuidelijk Maasdal geplande rivierverruimende maatregelen, betekenen. Op basis hiervan wordt bekeken welke maatregelen eventueel nodig zijn.

Voor Maastricht west geldt dat zich hier in de huidige situatie twee dijktracé's bevinden; één voor St. Pieter en één voor Bosscherveld. Beide dijktrajecten hebben een wettelijk bepaalde norm. De binnenstad (westoever) was van oorsprong "hoog genoeg". In project Zuidelijk Maasdal wordt ook onderzocht wat de toekomstige te verwachten waterstanden betekenen voor de binnenstad en of hier additionele maatregelen benodigd zijn.

Deze opgave is onderdeel van het HWBP-WL project Zuidelijk Maasdal. Start van de realisatie van maatregelen in het Zuidelijk Maasdal is nu voorzien vanaf 2030. Wanneer de realisatie van het gehele project zal zijn afgerond, is afhankelijk van de maatregelen die genomen moeten worden. Dit is nu nog niet bekend; de verkenning zal hier meer duidelijkheid in brengen.

Wateroverlast door neerslag (pluviaal systeem)

Vraag 5:

Volgens de provinciale normering behoort heel Maastricht tot een zone met een kans op wateroverlast van 1:100 (zie figuur onder in bijlage):

Voldoet de stad hieraan?

Zo ja, is dit met behulp van hydrologische modellering en stresstests aangetoond?

Zo nee, wat zijn de plannen van het waterschap om hier wel aan te voldoen? Met welke tijdhorizon?

Antwoord vraag 5:

Op basis van de eerder uitgevoerde watersysteemtoets zijn er binnen de gemeente Maastricht twee knelpunten die niet aan de normering wateroverlast voldoen. WL voert de watersysteemtoets uit met behulp van hydrologische modellering, niet met behulp van stresstests. (Voor meer informatie over de watersysteemtoets verwijzen wij u naar de opname van de AB-themabijeenkomst van 17 april 2024).

Het ene knelpunt ligt ter hoogte van de regenwaterbuffer Vroenhovenweg (genormeerd op 1:100 per jaar) en het andere aan de Kleine Zouw (genormeerd op 1:25 per jaar). De aanpak van beide

knelpunten is onderdeel van project Kleine & Lange Zouw, onderdeel van ons programma Water in Balans. Start van de onderzoeksfase van dit project is voorzien in 2027.

Vooruitlopend op het WiB-project Kleine & Lange Zouw heeft de gemeente zelf al maatregelen voorzien in het stroomgebied van de Kleine en Lange Zouw, waaronder het ontkoppelen van de Lange Zouw en de riolering en de aanleg van buffers op grond van WL. De gemeentelijke maatregelen zijn in een preverkenning doorgerekend met het hydrologisch model van WL. Hieruit blijkt dat uitvoering van deze maatregelen leidt tot minder wateroverlast. De gemeente is al gestart met uitvoering van de maatregelen en wil in 2025, na akkoord over de overeenkomst tussen WL en de gemeente, ook starten met realisatie van de buffers op de grond van WL.

Vraag 6:

Bestaat er een voornemen om het rioolstelsel te scheiden (regenwater apart van afvalwater)?

Antwoord vraag 6:

De gemeente Maastricht is hiervoor verantwoordelijk, niet het waterschap. In het vigerende waterprogramma van de gemeente Maastricht zijn geen plannen opgenomen voor scheiding van het rioolstelsel.

Vraag 7:

Op welke locaties zijn er gemalen en wat is de gemaalcapaciteit aan de oostzijde van Maastricht om regenwater naar de Maas te pompen dat niet onder natuurlijk verval kan Afstromen?

Antwoord vraag 7:

Het waterbeheer in Maastricht is vanwege het grote aantal technische installaties en wateren zeer complex. In totaal zijn er bijna 300 gemalen in de gemeente. Er zijn aan de oostzijde van de Maas drie locaties waar regenwater (vermengd met huishoudelijk afvalwater) door vaste gemalen de Maas ingepompt wordt: aan de Oeslingerbaan, op de Hoge Weerd en bij het Waterpoortje. De gemeente Maastricht is de onderhoudsplichtige van deze drie gemalen. Ook heeft de gemeente bij hoogwater Maas zes pomplocaties waar tijdelijk pompen geplaatst kunnen worden: bij het Waterpoortje, aan de Blekerij (2 locaties), aan de Wilhelminakade, aan de Ankerkade en bij de Maaspuntweg.

Daarnaast zijn er bij de primaire waterkering Heugem-Randwyck twee locaties waar het waterschap bij hoogwater Maas tijdelijk pompen kan plaatsen.

Pomplocatie 1 is bestemd voor afvoer van effluent/overstort van de rioolwaterzuiveringsinstallatie ter hoogte van dijkpaalnummer 90.046, pomplocatiecode 146144 ter plaatse van de 'Zuiveringslood' (Kobbeweg). De pompcapaciteit was in 2021 op basis van ervaringen 2000 m³/u. Echter, sinds 2021 is in het Geautomatiseerd Draaiboek Calamiteiten (draaiboek van WL bij hoogwater) voorzien om hier 4000 m³/uur aan pompcapaciteit te installeren. De gemeente Maastricht heeft voor 2025 de investering voor een vast gemaal op deze locatie in haar begroting opgenomen.

Pomplocatie 2 is bestemd voor afvoer van water uit de Termaardergrub / de Zeep, ter hoogte van dijkpaalnummer 90.041, pomplocatiecode 146140 ter plaatse van de 'Zeep' (Oosterweg). De pompcapaciteit is 3x 500 m³/u, in totaal dus 1500 m³/s.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur zal een afschrift van deze brief ter kennisneming worden toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur,

ir. E.J.M. Keulers MMO
secretaris-directeur

S.M.M. Borgers
Dijkgraaf